

- ВЫСОКАЕ ПРЫЗВАННЕ МАСТАКА
ПЛЮС ХІМІЗАЦЫЯ
ПРЭМ'ЕРА КУПАЛАЎЦА
ПОСПЕХ ГАСЦЕЙ З ФРАНЦЫІ
АЛЕСЮ ЯКІМОВІЧУ — 60 ГОД
СЯРОД КНИГ

Дзітварытэма і Мастацтва

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНнікаў БССР

Год выд. 32-й
№ 5
17 студзеня 1964 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

З РЭСПУБЛІКАНСКАЙ МАСТАЦКАЙ ВYSTAYKA. М. САВІЦКА. «Партызаны».

РАЗАМ З НАРОДАМ

Чэрвеньскі Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС, які абмеркаваў пытанні ідэалагічнай работы, вызначыў на-прамак дзейнасці творчых арганізацый на новым этапе камуністычнага будаўніцтва...

Сяргей ГЕРАСІМАЎ, народны мастак ССРР, першы сакратар Саюза Мастакоў ССРР

руе слаўныя справы масквічоў, будаўнікоў камунізму. Ленінградскае аддзяленне, актывізаваўшы сваю творчую дзейнасць, вядзе падрыхтоўку да выставы «Ленінград сацыялістычны», разглядаючы як творчую справу...

да, Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі ў Маскве, значнае месца адводзіцца тэме, прысвечанай падвігам масквічоў у перыяд Вялікай Айчыннай вайны. Вялікі раздзел выставы адностаўляецца да пераможнага будаўніцтва камунізму.

МІНУЛА некалькі дзён, як і пабываў на выставы. Думкі мае ў гэтай меры «адзінаццаці» — ім ўжо можна па-дзяліцца.

Імкненне стварыць тыповы вобраз нашага сучасніка харантарна для аўтару большасць твораў. Адны гэтыя мэты дасягнулі, для дру-гіх яна ўсё яшчэ ў дзіўнай або блізкай перспектыве; ёсць, на жаль, і тра-ція — у іх чалавек на карціне, быццам «дэталі» чыста знешняй і далёка не першаступен-най.

У літаратуры і мастацтве чалавечая індывідуальнасць заўжды была і застаецца аб'ектам прыкладання творчых намаганняў толькі ў тым выпадку, калі праз яе можна даць шырокае абгульчэнне.

Вось два партрэты, выкананыя паводле непарушаных рэалістычных канонаў. На адным мастак В. Сахненка адлюстравала свінарку Веру Свірскую. Мякія рысы твару жанчыны сярэдняга веку, адкрыты, з лёгкай гарзлівацю, смелы погляд поўнага паўчужага ўласнай годнасці свабоднага пастава. За ўсім гэтым абліччам угадваецца жыццё, дзейны розум. Так, гэта сучасная калісца. Яна ведае і любіць сваю справу, разумее яе высокую прызначэнне. Для яе праца — радасць. Тысячы і тысячы да яе падобных можна сустрэць у сённяшняй вёсцы. А асекурыты вытворчасці? Не яны — галоўнае. Таму і аднесены на другі план. Усёго адна-два дэталі механізацыяна жыццядароднай фермы ствараюць дастаткова да-кладны фан.

У такім жа плане, як бы «высветлены» знутры аўтарскай думкай, успрымаецца створаны В. Пра-тасенем партрэт салігорскага шах-цэра Каваленкі. Шырокі разварот плячэй — сведчанне вялікай фізіч-най сілы. Буйныя валы твар — за-дурменны. Пагляд прыжмураных вачэй скіраваны ў далі. Гэта па-гляд не аднаго толькі Каваленкі: імяна так — уяўлена і спакойна — глядзіць у будучыню савецкі рабочы клас. Перад ім — ясны да-ляк і штодзённымі справамі рук сваіх набліжае ён надыходзя-чы камуністычнага Заўтра...

Творчы працэс, як вядома, па-чынаецца з нараджэння задумы. Толькі налі задума вынашана і да-кладна сфармулявана, уступае ў дзейнасць пера літаратуры або па-дзяль жаўвацца. Самому сабе аў-тар заўсёды павінен даць выбарча-выпадковы адказ на пытанне: «Што я хачу сказаць сваім чытачом?» У ад-варотным выпадку адбываюцца да-волі крыўдныя рэчы нават з спрытанымі майстрамі.

Някія чыста жыццёвыя зна-ходкі не апраўдваюць адсутнасці яснай аўтарскай задумы. Вось на-прыклад, карціна Я. Зайцава «На-фатраходчыкі». «Дружба». Зда-валася б, сама назва нафтапра-ва павінна была б прымуціць ма-стака адшукаць такія дэталі, якія значэнне слова «Дружба» зрабілі б

РЭСПУБЛІКАНСКАЯ МАСТАЦКАЯ ВYSTAYKA

Мастак — думка — час

сімвалічным лейтматывам палатна. Але палатно перасянае вельзарная труба. Некалькі рабочых абгор-ваюць яе ізаляцыйным матэрыя-лам. Труба проста-такі «падаўляе» сабою «спрыстальных» да яе лю-дзей. Дзе ж расшырціць выяўле-чымі сродкамі высокую сутнасць дружба? Карціна яўна не завер-шана і ўяўляецца мне вядома вя-лікіх памераў.

Невыразнасць аўтарскай задумы нанесла страты і «густанаселена-му» палатну М. Савіцкага «Рабо-чы». Некалькі груп людзей — у вы-творчым інтэрыеру. Персанажы больш чым дастаткова. Але ўсе яны на адзін твар, не являючы на сабе ніякай эмацыянальнай на-гружкі. І самае істотнае — часл. Ка-лі, да прыкладу, В. Сахненка і В. Пратасеня здолелі адлюстравіць час у партрэтах, дык М. Савіцкі час пазывае прыкмет часу сваю шматфігурную кампазіцыю. Гэта тым больш даўна таму, што ў кар-ціне «Партызаны» час падзей аб-значаны М. Савіцікам досыць пера-нахальна. Напісана ланканіна і строга, карціна ўдзімаецца да вя-лікага філасофскага роздуму пра-дэ і абавязан чалавеча... Чорна-свінцовы краўдзі, да якога ідуць партызаны. На першым плане — аброслы сьвіра бародою чалавек. На твары яго — і гора, і рашучасць, і сіла волі. Ён стрыманы ў хвіліну расстання з маці. Яна прыхілілася да сына, гледзач на відзе толькі спіна маці, панікліва, расслаблена, але праз яе выразна перададзены стан жанчыны.

Я бачу перад карцінай «Партызаны» двух баззвусых яшчэ юна-коў. Яны, мабыць, ведаюць пра-ваў на кніжках ды на ўспамінах бывалых людзей. Але вельмі сур'ё-зны і нават пахмурны моўчкі разглядаюць гэтыя палатно.

Калі мастак свае жыццёвыя сродкі падпарадкоўвае задуме, та-ды тама вырашаецца ланканіна і ўсе элементы сюжэта бываюць мо-на і гарманічна спалучаны. Яшчэ раз пераконваемся ў гэтым, калі глядзіць «Партрэт пастуха» П. Ко-ралева. На першы погляд, здаецца, ніякага асаблага майстэрства ў гэтым творы няма. Звычайны, «жывы вобраз» пастуха, чалавеча ў гадах, які нямае лабачку па сваім янку. Фонам пададзены ты-повы беларускі пейзаж, пасвіца ста-так. Што ж тут выдатнага? Але па-глядзіце уважліва! Пастух пейзаж — непарушы цэлае. Такі пастух можа быць толькі тут: ён неаддзельная часткана роднага

сваёй краю. Паспрабуеце ўявіць сабе гэтую фігуру ў стэпах лаў-днёвага Урала або дзе-небудзь на горнай пашы і вы адразу ж пера-канаецеся, наколькі чужародна яна там выглядала б.

Вось яшчэ адзін твор. Належыць ён М. Данцыгу і называецца «У за-водскай сталовай». Пра гэтую кар-ціну даўно было чытаць самыя супра-цьпачыныя меркаванні. Гаварылі пра фактаграфічнасць, пра мяшэнне несумяшчальнага, пра манумен-тальнасць і г. д. Не ведаю, ці ста-цеца ўсё гэта пры гаворцы пра палатно. Мне яно ўяўляецца кампа-зіцыйна рыхлым, залішне «апі-сальным». Толькі чэпвэра ў цен-тры вільзана (на ўвесь прасценка залы) палатна сюжэтна звязаны між сабою: юнак у майцы, відаць, веселяцца і жартаўнік, адкрыта зья-цяецца да сарамлівай разліва-шчыцы; двое другіх хлапцоў побач ствараюць своеасабыя антураж і — кожны па-своём — разгучы на-тое, што адбываецца. Ёсць чатыры характары, якія раскрываюцца ва ўзаемадзеянні. А астатнія ў ча-р-ўзаемадзеянні. А астатнія ў ча-р-ўзаемадзеянні.

Яны проста лішнія: паміж ім і ніякай сувязі і на сюжэт яны «не працуюць». Чагару можна бяжонца падоўжыць і ўправа і ўлева — нічо-га ад гэтага не зменіцца. Дума-ецца, калі б М. Данцыг «звучыў» рамкі» (у прамым і пераносным сэн-це) і пакінуў толькі цэнтральную групу, тама была б вырашана да-кладней і эканамічна.

Вядома, сюжэт і кампазіцыя шматфігурнай карціны — справа вельмі складаная. І поспех да ма-стака прыходзіць тады, калі ўсе адлюстраванае ім класіфікава-на палатно толькі ў імя рэалістычна-й пазнай задумы; нічога лішняга, ні-якіх «ружжаў», якім не суджана «выстраіцца». Відаць, такую зада-чу ставіў перад сабой і паспяхова вырашыў яе І. Стасевіч. У яго «Шахцэраў Салігорска» ўсё на мес-цы. Людзям дадзены яркія парт-рэтныя характарыстыкі і ў той жа час кожны з іх — тыпак. Ідуць шахцэры, якія жывуць і працу-юць сёння на нашай беларускай зямлі. Ідуць не побач, а разам (і), і ўсе яны аб'яднаны не толькі лінейна, а галоўным чынам — непару-шай унутранай сувяззю, злыты ў імкненні да аднай мэты. Калі зняць з палатна лубога з іх — зья-віцца сюжэта парушэння. Карціна напісана тактоўна, мякія па свят-ле, але ў гучным мажорным ключы.

Лепшыя з карцін на выставы створаны як бы пад адным дэві-зам: «Нахненне — думка — час». А. БРАЎОУСКІ.

ЗНАЁМАЕ І НЕЗНАЁМАЕ

Што спадабалася на выставы? Адразу адкажаць не так проста. Знаёміцца з творами, чужы пра іх тут жа, на выставы, самае рознае: «Ціка-ва! Выразна! Смуня!» Мастацтва-важыцца, вядома, больш правільна ацэньваць тым аб іншыя з'явы ма-стацтва. Але тае хочацца самому разабрацца, зразумець.

На выставы ўражваюць санаві-ты, званікі фарбы, міжволі пра-нікаецца цёплым пышчотным веснавым пейзажам. Праўда, трохі наспароўвае грубаватая, пад-крэслена стратнасць некаторых палюцен. Навошта, напрыклад, спатрабілася мастаку Сахненку та-кая ярка-палатная зеляніна для фону партрэта свінаркі В. Свірс-кай? Міжволі адхіляецца ад га-лоўнага — зусім нідрызна напі-санага твару жанчыны. Вядома, не ўсе работы Сахненкі выкананы аднолькава. Падаюцца яго пейза-жы пастэлю. Адчуваець, што мастак шукае адметных сродкаў уздзеяння на гледача.

Спыняецца ля палатна Р. Куд-равіч «Першая рэпетыцыя». Тэма грамадзянскай вайны заўсёды хва-люе. Зусім яшчэ маладыя хлопцы і дзяўчаты, не так ужо элегантна апранутыя, стомленыя, уважліва слухаюць словы п'есы. Здаецца, гэта п'еса аб недалекім будучым, аб тым, пра што героі мараць і за што змагаюцца. Імяна гэтая по-ўная мараў накрываюцца ў буду-чыню робіць карціну і сучаснай, і патрэбнай.

Палотны М. Савіцкага — свое-асаблага мастак — глядзіць з цікавасцю. З яго работ гэтага го-да, мне здаецца, вылучаюцца «Партызаны». Твор захапляе муж-ным наратымам, ланканісцю вы-яўленчых сродкаў. Сюжэт просты. І не ён — галоўнае ў карціне. Га-лоўнае тут — характары. Вось партызан, які развітваецца з жан-чынай. Гэта не маляды ўжо ча-ла-век, далаё — не аслак, з худым вальным і заклочаным тварам. У скупым развітальным руху гэта-

ва чалавеча столькі ўнутранай сі-лы! Верыш — такі выявіць... Твары астатніх гледаць не паказа-ны. Але фігуры выразныя, і такая ўзруненасць у крокі! На выставы багата партрэтаў перадавоў працы, пастухоў, свін-аркаў, даяраў. У большасці яны не выклікаюць задавальнення, та-му што не вельмі многа мастацкіх знаходак. У адным з такіх партрэ-таў «выратоўвае» і газета ў руках пастуха, хоць, магчыма, гэта і адметная дэталі.

Вельзарнае палатно М. Данцыга «У рабочай сталовай» адразу пры-цягвае ўвагу званіком жыццёсам, аб'ёмнасцю адлюстравання. Але калі пачынаеш думаць, пра што гэтая карціна, — заўважаеш, што разам з рабочымі, якія прыйшлі ў сталовую, ты захаляецца тую-лькі пастух, які чырвоным шары-кам дзяўчат... Не ствараецца ча-мусьці цольнага ўражання. Незра-зумеа, а навошта мастаку спатра-білася перагародкамі раздзята-й стойкі падзяліць усю карціну на пасобныя прамвагольнікі рознай вяршыні і ў кожным з іх размяс-ціць групы персанажы. Знімі якую-небудзь з гэтых груп злева ці справа — і ў карціне нічога істотнага не зменіцца! Відаць, мастак хапавіўсь вонкавай прыга-жосцю жывапісу, не пранік як след у духоўны свет сваіх перса-нажаў.

Радуюць работы мастаці В. Жолака, пейзаж А. Гугеля, у якім цудоўна перададзены настроі шхэга летняга адвачорка. Цікавы па задуме пейзаж В. Цвірні «Прыпыць». Адно тут толькі выклікае прычэны: мне асабіста здаецца, што не зусім ар-ганічна спалучаюцца ледзь не «на-зачныя» матывы (хаціна, гуці) з рэалістычным у цэлым палатном.

Асабіта хочацца сказаць аб парт-рэце Янкі Купалы, створаным ма-стаком Тарасавічам. Вядома многа партрэтаў народнага паэта, але ў гэтым імяна ўбачаюць Купала та-кім, якім ён быў: простым, сціп-лым, з глыбока інтэлектуальным, адухоўленым тварам. Запамінаю-цца акаравіч Шутава, графічная серыя Штатава («Аэраванзал», «Запраўка самалёта», «Перад вы-летам») — добры расказ аб буд-ніх авіяцыі.

Нек бянтэжыць мноства са-мбы разнастайных трубаў, бакаў, цыстэр і іншых прамысловых ат-рыбутаў у многіх графічных і жы-вапісных творах. З-за гэтых «дэ-талей» не відаць людзей. І яшчэ ці не знадага многа трапіла на выставу эцюдната матэрыялу, па сутнасці незавершанага.

Арыгінальна задуманы, хоць не ва ўсім вырашаны «Маякоўскі» А. Анікейчына. Гэта філасоф, ахо-плены глыбокімі думкамі Добра гля-дзіцца скульптура А. Глебава «Юнацтва».

Множа было б тут гаварыць і пра іншыя творы. Але асноўнае, пра што хацелася сказаць, — ужо сказана.

Браніслава ЛОБАН, мастаціца.

ПРЭМІЯ ЧАСОПІСА

Часопіс «Дружба народаў» штогод прысуджае прэміі за лепшыя творы, прысвечаныя сучаснасці.

Сярод твораў, адзначаных у 1963 годзе, — вершы Максіма Танка. Яму прысуджана другая прэмія.

НОВЫ НАРОДНЫ КАЛЕКТЫЎ

Аркестр цымбалістаў Смаргонска-га Дома культуры Гродзенскай воб-ласці з поспехам выступіў на раён-ных, абласных, рэспубліканскіх ар-галедах, прымаў актыўны ўдзел у фе-стывалях і дэкадах мастацкай сама-дзейнасці. Год ад году расце май-

стэрства смаргонскіх цымбалістаў. Яны выяжджалі на гастролі ў гара-ды і вёскі рэспублікі, у суседнюю Літоўскую ССР.

Калектыў цымбалістаў сёлета споўніцца 25 гадоў. У аркестры 42

выканаўцы. Кіруе ім за-служаны дзеяч культу-ры БССР Аляксандр Анісмавіч Дзяржа.

Разшуканым калегіі Міністэрства культуры БССР за поспехі ў раз-віцці музычнага мастацтва ар-кестру смаргонскіх цымбалістаў прысвоена званне Народнага.

Паскоранымі тэмпамі ідзе будаўніцтва Гомельскага суперфасфатнага. Узводзяцца каркасы будучых цэхав, склад гатовай прадукцыі, закладваюцца падмуркі пад іншыя пампшканні. На гэтым здымку, які зроблены фотакореспандантам Ч. Мезніным (БЕЛТА), вы бачыце агульны выгляд будаўніцтва.

Снежанскі Пленум ЦК КПСС выпрацаваў шырокую і захаляю-чую праграму хімізацыі краіны. Навана будуюць канструктываны сотні прадпрыемстваў, вырастаюць новыя гіганты хіміі. Вырастаюць Плянцыйныя заводы і камбінаты ўсю-ды ўсталяць на нашай зямлі. Яны ўжо нараджаюцца! Мы — сведкі іх росту і стагнаўлення, мы непасрэ-дна будзем іх.

Паглядзіце на карту нашай рэспублікі. Наваполацк, Гродна, Са-лігорск, Гомель — тут пабудаваны і будуюцца прадпрыемствы, якія будуць вырабляць каштоўныя ішчыя нафтапрадукты, азотныя і калій-ныя ўгнаенні, двайны суперфас-фат. Але хіба толькі гэта? А магіль-сці штучны шук, а лісняя мала-зачэпная футры! Нават і гэта не ўсё. На многіх заводах, Мінска і іншых гарадоў каштоўныя наля-рковы металы ўсталяюць месца прадзят пры будзе з сінтэтычных валокуў. Віцебская фабрыка «КІМ» выпускае цудоўныя напро-навыя вырабы.

Помніцца той час, калі Салігорск выходзіў, што наываецца, з яэле-нак. Выпростаўся цэлыя вуліцы катэджаў, раслі двухпавярховыя дамы. Тут жа, абалал будаўнічых

ХІМІІ — НАША НАТХНЁНАЕ СЛОВА

Уладзімір ПАУЛАЎ

плываюк, буйна зелянела жыта і авёс. Чыжыўніка калгаснікі, якія больш чым хто маглі расказаць, якімі тэмпамі рухаецца будаўні-цтва і тым крыку «не разлічылі!» ім давалася, побач з рыштаванямі, рышчэннем пад'ёмных краўчэй і механізмаў, мяншчым носы. Жы-лыя кварталы ўстаўлі адзін за адным.

Салігорск сёння — гэта горад з насельніцтвам каля дваццаці ты-сяч чалавек. Ён юны і малады, ў жылёвым будаўніцтве пераважа-юць пяціпавярховыя дамы, кропіл-кі кроплю такія ж, як і ў міньскіх мікракварталах, з гарачай вадой і газам. Не гаворачы пра магазіны і іншыя ўстановы бытавога абслу-гоўвання, значым, што шырока-экранны «Салігорск» можа быць добрым сапернікам цудоўных на-шых кінатэатраў, што ў першым у Беларусі Салігорскім горна-хі-мічным тэхнікуме гарыць свой «Літаратурны «агеньчык», а кала асфальтавай магістралі ля горада высокая ў неба імкнецца антэна рэтрансляцыйна — перадачанага

пункту. Сюды ж, у Салігорск, пра-кладзена і першая на Старобін-шчыне чыгунка. І ніхай той ра-бочы поезд, вагонаў на чатыры-пяць, пакуць што невідлікі і хо-дзіць ён толькі ў Слуцк і назад, але ён — першая дастаўка. Чыгу-нкам вазкал гатоў прымаць да-дзелькі пасажыраў. Ёсць яшчэ ў Салігорску і свая станцыя «Ка-ліў», свая Салігорская-таварная.

Вялікі карабель ніколі не будзе плысці мелкім рэччышчам, вялікаму караблю — вялікае плаванне! Са-лігорск адправіўся ў вялікае пла-ванне. І з кожным днём расце яго каманда. Калі ў 1959 годзе ў горадзе нарадзілася толькі 12 на-роўчых навасельцаў, то ў гэтым нарадзіцца паўтысячы.

Чараўніца-хімія адкрывае до-вольна магчымасці. Прадукцыя Салігорскага калінага — гэта не толькі мільёны тон каштоўных уг-наенняў. Некатары частка яна прадукцыі пойдзе на другі наш беларускі гігант, на Гродзенскі азотнакварты. Тут будучы выпу-скаць мававіну, якая з'яўляецца каштоўнай сыравінай для пры-гатавання розных клеюў, у пры-ватнасці тых, якімі карыстаецца

Усё гэта толькі частка таго, што робіць хімія ў нашай рэспуб-ліцы. Мастабы дзейнасці чараў-ніц-хіміі па ўсёй краіне — ка-

АБ МІНУЛЬМ, У МАЯ БУДУЧЫНІ

У прадмове да сваіх ваенных дзённых К. Сіману пша аб тым, што больш за ўсё яго хваліла і цікавіла тое, аб чым ён лічыў сабе абавязаным расказаць чытачу ў цэлым пачатку Айчынай вайны.

«У тры дні мы адступалі. У аводзі кожны дзень фігуравалі пакінутыя гарады, прычым, нягледзячы на ўсю жорсткасць і ўпартасць баць, адступленне праходзіла па ўсім фронтзе. Аднак задачай нашай як ваенных карэспандэнтаў, патрыятычнай Радымы і, нарэшце, пісьменніка было знайсці ў аякай масе ваенных падзей не толькі тое, што гаварыла пра прыякасці сённяшняга дня, а тое, што гаварыла пра магчымасці лепшай будучыні, пра начатковую нашу перамогу.

У душы чалавечай мы сталіся прыкмеціць тую бая, якія былі мацнейшымі ў жыццёвым выпрабаванні. І ў рускіх характары мы знаходзілі імяна тых рысы, якія наварылі аб трываласці, аб выносліваці рускага чалавека, аб яго ўменні не прыходзіць у розсуд ні пры якіх аналізах».

У 1942 годзе К. Сіману напісаў п'есу «Рускія людзі». У ёй усхвалявана расказана аб простых савецкіх людзях. У цэнтры п'есы — артыя чалавечыя характары, нявядумены людскі лёс.

У гады Вялікай Айчынай вайны п'еса «Рускія людзі» прайшла амаль ва ўсіх тэатрах Савецкага Саюза. Ставілася яна і ў нас. Цяперашні спектакль — гэта другое нараджэнне сімануўскай п'есы на сцэне Беларускага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы. Упершыню яна была пастаўлена ў красавіку 1943 года — у час знаходжання тэатра ў Томску. У цяперашнім спектаклі — новы рэжысёр (Ю. Шчыракоў), новы мастак (А. Грыгар'янц), новы склад выканаўцаў.

Ці ўдалося тэатру не толькі нагадаць пра слаўныя подзвігі герояў Вялікай Айчынай вайны, але і абудзіць у гледачоў гарачыя патрыятычныя пачуцці, перадаць рамонтны характар п'есы, адлюстраваць падзеі і жыццё тых гадоў танкім, якімі яны былі на самай справе?

Мне здаецца, што ў многім удалося!

Спектакль гранічна рэалістычны. Вайна ў ім паказана перш за ўсё, як работа, цяжкая, крывава, непрыемная, але, на жаль, неабходная.

... Кароткі музычны ўступ. Раскрываецца заслона. На фоне плывучых у цемняне воблакаў трамвэй прыкрасці асяляе чалавека ў шэрым ваенным шынялі. Ён усхвалявана гаворыць: «Ачына, любячая Айчына! Я гавару пра цябе, такую, як і сам баць і ведаю цябе. Я не лепшы і не горшы за многія мільёны іншых тваіх сыноў. Я будаваў цябе і амагаўся за цябе. Я цябе прапашаў і шмаг памыляўся. Але я тымсама, як і іншыя, стараўся быць лепшым і больш сумленным, шчыра вераць у тое, што мы павінны быць і будзем лепшымі, чым ёсць...»

Гэтай сцэны ў п'есе «Рускія людзі» няма. Тэкст узяты з рамана Сіманова «Дым Айчыны». Але ён не здаецца чужародным, прышпільным эпизодам. Ён ляжыць у ключы п'есы і дае добрую амацц яналіную зарадку ўсяму спектаклю.

...Зноў гучыць аркестр. І спектакль пераносіць нас у трыювонныя дні восені 1941 года, у дні суровых выпрабаванняў, у гонарам вытрыманых нашым народам.

У спектаклі няма жыццёвых баталій, амаль не чуваць грукату гармад, ушыпак агню. Тут усё заароджана на людзях. Тым больш аяднаасць кіламетра на тлечы кожнага з актёраў, занятага ў спектаклі. Перад ім стаіць нялёгкая задача — нахатненна раскрываць прыроду гераізму савецкага чалавека, з вартасцю ўвасобіць артыя самобутныя вобразы сімануўскага гераізму, чысціню іх маральнага аблічча.

Нахатненне актёра зусім не абавязкова павінна выражацца ў так званай рамонтнай пружынасці ігры. У першую марту яго вызначае сапраўднае усхваляванасцю актёра матэрыялам ролі, глыбіней яго прынінення ў вобраз, унутранай страаснасцю яго ігры. Мы можам сказаць, што актёр іграе усхвалявана і нахатненна толькі тады, калі яго нахатненне перадаецца гледачу.

І вось у гэтым плане дасягнута яшчэ не ўсё. У асобныя мінуты свайго сцэнічнага жыцця некаторы з персанажаў становяцца за надта будзённымі.

На вайне побач са смярталёнай небяспечнай заўсёды жылі і март, і песня, і каханне. Есць яны і ў спектаклі, але чамусьці ў вельмі прыглушаным гукамі. Іншы раз здаецца, што актёры баяцца дачы выліцца сваім пачуццям. А можа лічыць не ўсё нажыта ў актёрскім багажні і не заўсёды ёсць што выліць?

Убачы да прыкладу Сафонава. Гэта вельмі перакананы і аяльны чалавек з невычэрпнай душойнай энергіяй. Так, ён смярталёва стаіць у сцэне.

Міжс. Так, ён тое сутак не кіладзетка спаць. Але тым не менш ён добра ведае пану гумару і жарту. Ён добра разумее, што «людзям, якія на смерць ідуць, іншы раз больш за ўсё жарт патрэбен». Вобраз Сафонава ў выкананні артыста В. Тарасова патрабуе яшчэ значнага паглыблення. Усё, што ён робіць і гаворыць, павінна быць больш значным і пераканальным. Хочацца больш адчуць, што людзі вераць Сафонаву і ідуць за ім не толькі таму, што так напісаў аўтар.

Л. Давідовіч — безумоўна таленавітая і цікавая актрыса. Майстарства не ад спектакля да спектакля.

Мастацтва

такля расце. Мякчэй пачалі ісці лірычныя сцэны Валі з Сафонавым, Давідовіч у іх кранальныя. Але ўвогуле іграе актрыса пакуль яшчэ вельмі няроўна. У некаторых эпизодах, асабліва ў пачатку першай дзеі, з'яўляецца адчуванне, што гэта зарытэраваная актрыса, а не чалавек, які, нагледзячы на сваю малодзасць, ужо многае бачыў і перажыў, які навучыўся ненавідзець і развучыўся плакаць, бачыць смерць таварыша.

Асаблівы склад гераізму савецкага чалавека, які стаў у час вайны вызначацца словамі «рускі характар», павінен быць яра адчуцца ў вобразе Глобы. За яго жартам, гераізмам, даўцтвам павінны хавацца і трывога, і засяроджанаасць, і цяжкі роздум.

Найбольш адназначна сцэна для выканаўцаў — адыдох Глобы да немяу ў чацвёртай карціне. Яна павінна быць настолькі амаццальна напуюнай, каб Сафонаў меў права сказаць: «Ты чыў ці не, пісьменнік? Ты чыў ці не, як рускія людзі на смерць ідуць?». Гэты эпизод не набыў у спектаклі поўнага гучання. Аркестр Б. Уладзімірскай крэху рэзультатыўна ў сваёй творчасці. Пакуль яшчэ цяжка паверыць, што Глоба прыходзіць на сцэну не з тэатральных куліс. А можа ёсць справа ў тым, што творчая індывідуальнасць актёра крэху інаша плана?

Канкрэтнае, вобразнае выражанне нацыянальных рысы рускага народага характару, яго гордасці, перакананым апызмам і вялікім патрыятызмам атрымалі ў створаным артыстай Г. Макаравіч вобразе маці Сафонава Марфы Патрыцыі. Глыбока і пераанаўна паказвае актрыса, як проста руская жанчына, сардэчная, ласкавая і добрая, вырастае ў моцнага і баяліснага народнага меціўна. Сапраўднае трагедыянасць, уласціва вобразу Марфы Патрыцыі, — вялікае дасягненне актрысы.

Глыбока раскрываюць характары савецкіх людзей, Сімануў па-сапраўднаму раскрывае таксама існавалі фанатычна акупацыйна і дасягнуты. Пагаджаючыся з тым рашэннем, якое выбраў для ролі Я. Розенберга і Венеры артысты М. Яромскага і П. Кекур, хочацца больш падрабязна спыніцца на аякіх гераічнага характару.

вобразе зрадына Харытонава (артыст С. Бірыла).

Вяру на хвалю смеласці сцярджаць, што гэта, бадай, найбольш цікавая з актёрскіх работ С. Бірылы. У вобразе адчуваецца усё: і паходжанне, і пахалівае прыстасаванасць да новых умоў жыцця, і гатоўнасць ахвяраваць самым святым у ім захаванні Уласнай скуркі. І малі захаванне аб гэбел сына робіць яго жонку мёртвай, нараджае пачуцці дзейнай нывасці да ворага — гэта з гераічным драматызмам падае артыст С. Станюта, дык сам Харытонаў так і застаецца рабом рэчаў пахалівай поганню, якая страціла ўсё чалавеча. У вобразе Харытонава як бы аялася ў адно ўсё патварнасць мінулага. Гэта надзвычай востра і пскалагічна дакладнае аякірае вырашэнне.

У заключэнне — дзве агульныя завагі.

Першая — адносна рытмічнага зукі спектакля. Ён пакуль што не зусім дакладны. Асабліва атарможае дзеянне В. Тарасова пасля таго, як павітаў на пасцэне Казлоўскага і перад прыняццем рашэння адправіць у тыл да фашыстаў Глобу, Думача, што больш ліхаманкава і напружана павінна ісці сцэна Васіна з пляменнікам на беразе лімана і некаторыя іншыя.

І другое. Ужо не раз актёраў Тэатра імя Я. Купалы папракалі ў неахайным абыходжванні з такім важным манімантам актёрскага майстарства, якім з'яўляецца сцэнічная мова. Я ўжо не кажу пра тое, што некаторыя словы і фразы выяўляюцца непісьменна, але да таго ж яшчэ і неародумела. Як я, глядзя, мару усхваляванца тым, што адбываецца на сцэне, калі не чую, больш прывільна, не разумею, пра што ідзе гаворка? Цэлыя фразы не даходзяць да гледацельнай залы. Гэта дачыцца галоўным чынам В. Тарасова, Б. Уладзімірскага і Л. Давідовіча. Праца над словамі — гэта праца над думкамі, і актёры застаюць «мармытуць» тэкст не толькі з-за таго, што ў іх дрэнная дыкцыя, колькі таму, што яшчэ няма унутранай неабходнасці выяваць тую ці іншыя сабы на поўную моц.

У тэатры існуе такі выраз — спектакль дасяе на гледачы. Я бачыла спектакль тройчы і пераканалася, што ён расце і набірае сілы, што анова закладзена ў ім часінам, ніколі не страціць свайго жывога сэнсу.

Спектаклі, прысвечаныя Вялікай Айчынай вайне, і цяпер знаходзяць жывы водгук у савецкіх людзях. Назва патрыятычнага паучніка, подзвігі ў імя Радымы хвалюе нас і нягнана будзе хваліць будучыя пакаленні. Таму мы ўсяляк вітаем аякіўчэне спектакля «Рускія людзі» на сцэне Акадэмічнага тэатра Геройкаў і мацінацкая гэта павінна шчыра і яраў загуць у тэатральна рэспубліцы, таму што яна не толькі ўваскарняе подзвігі мінулага, але і савецкія фарміраванне сапраўды гераічнага характару.

ЯСКРАВА, ЯК САМО МАСТАЦТВА

Вось яна — фігура Рыжэга, акая застыла ў дзіўскай позе на глепапруючым кані. Фабрык труква паветраных гімнастаў, незвычайнай турнік і рэдкім баланс славых акрабаў. У Мінску на манежы гаспадаруюць артысты французскага цырка.

Новая праграма, яна заўсёды — макане чарговы звышнатуральнага, непаўторнага. Што ж Цыркавыя праграмы справядку былі блізка календару. Чаргаванне жанраў падобна на чаргаванне пар года. І, я думаю, як кожная пара года — зіма або вясна — мае для чалавека сваё непаўторнае і адзінае ўздзеянне, так і артыст, зрабіўшы той або іншы жанр роднай стыліяй, становіцца незаўсёды адзіным і непаўторным для публікі, адзначна паміць акая будзе берагчы аб ім артыя, як само мастацтва, успаміны. Імяна таму мне хочацца пацьці разаму аб французскім цырку з паветраных гімнастаў — Антарэс. Іх тры: Жорж, Патрыцыя і Жан. Аперат пад купалам цырка: пляцоўка для лавітара (Жана), лёгкі алюмініевы бамбук — для вальтжора (Жоржа) і вялікая машына — зыючы самалёт з трапэчый для Патрыцыі. Аперат лачынае круціцца і па сутнасці мы бачым дзве планы работы паветраных гімнастаў. Бліскучая адточанасць работы палетаўці на бамбук і трапэчку, ярава выступленне партнёрскай, выразнай, акая круціцца. Зубні, выразны баланс, кампазіцыя на бамбук, якія выключыць у гледачоў урочную цікавасць, — ды ці вартэ пералічыць усё трукі. Важна, што Антарэс становяцца адным з лепшых нумароў праграмы гэсцяй. Тое ж самае можна сказаць і пра другі нумар паветраных гімнастаў — Клеранс. Гэта — работа на рамчы. І малодыя артысты здолелі ўнесці ў звычайны жанр сваё пакуль наауторнае і адзінае, такім трукам з'яўляецца скок з паўпругатам. Адрознівае іх работу таксама і незвычайная германічнасць рухаў у паветры.

Паветраныя гімнасты — цэлая плеяда майстроў савецкага цырка, акая даўно заслужыла сабе славу

«Дама з сабакіям», «Вартаўнік», «Вясёлая кампанія», «Раманка» — гэтыя смейныя фігуры хутня з'явіліся на X абласной выставцы народнай творчасці, акая будзе адкрыта ў Магілёве.

Магілёўшчына заўсёды славілася сваімі майстрамі апрацоўкі дрэва. Але мыжар Чавусав В. Ваўнавы работы якога вы бачыце, умяу не зусім звычайнай матэрыялы. Ёны падобныя ў лесе. Гэта галіны дрэу, кара, мох, шышкі... Мастак не ўтойвае «фактуру», сваіх матэрыялаў, наадварот, ён усяляк выліць іе. Гэта узмацнае гратэскі, дапамагае падкрэсліць сатырычнасць створаных вобразаў.

Фота А. ГОЛЫША.

лепшых, славу кесманатаў пад купалам цырка. Работа французскіх гімнастаў ім блізка. І ўсё ж адзін і той жа жанр па-рознаму падаецца ў нашай краіне і на Захадзе. У нас рызыка — утаймавана (невывадава ж існуе тэхніка аховы працы і бяспекі) — у іх яна жыве са злавеснай падкрэсленасцю, выключыючы, магчыма, празмернае напружэнне нерваў у публікі. Так прынята на Захадзе ў мастацтва цырка. Чым страшэйшая рызыка, тым больш выключны нумар. Вось, відаць, гэтым тлумачыцца адсутнасць лонны — стракоўкі і ў Антарэс і ў Клеранс.

Вялікае задавальненне адчуваецца ад сустрэчы з сам'яй Каролі. Цяпер у праграме знята 13 прадстаўнікоў славянскага цыркавай дынастыі. Дзясцасцудавы Віторыю — дзевятае пакаленне артыстаў, якія працуюць на манежы. Так, сам'я Каролі сама магла б прадставіць сабой цырк многіх жанраў. Тут і дзіўсныя ўзоры старажытнай традыцыйнай кляндацы, дзе цалкам захаваны рытуалы: ад маскі да грывы і касцюма. Белы клоун — Францішка і рыжыя — Эрныка, Эрнэста, Ціна і нават маленькі Віторыю. Асабліва таленавітае выкананне любога трукі і нават, калі хочаце, жэста Эрныка (ад прытанцоўвання разам з дырыжорам Рафэлем Бындзі да скачюкі і каскадаў на кані, ад невялікіх рэпрызаў да асобнай кляндацы «Бокс і «Груваў»). Тонка, лірычна, да найдрабнейшых рысычак характару, лепшай свай вобраз Рыжэга Эрныка Каролі. Яго Рыжы клоун — істадоўчыны для цырка. І заслуга дзюдоўнага артыста ў тым, што ён здолелі дасяць гэты вобраз беражліва і чула, не страціўшы ў ім ні смешнага, прывабнага, ні гратэскавага, а часам і лірычнага пачатку.

Многа можна было б напісаць пра цырк Каролі. Есць у сам'і парфор-наезніца Хуаніта. У добрых тэмпе праводзіць яна свой нумар, працуючы без пано, на кржыжы нова. Малодыя выканаўца ўвядзці і новыя элементы ў гэты класічны жанр. Мне, напрыклад, не да-

возілася бачыць, каб парфор-наезніца выконвала на галапурочым кані арабаску, уласціваю кучуку або акрабачычому зячоду. Лёгка робіць яна і свята на кані ў нумары жакель-наезнік, дзе знята ўся сам'я Каролі. Выдатны гукавы нумар, і кожны артыст, ці то маленькі Віторыю, ці то Эрныка, Эрнэста, Францішка і іх партнёры і партнёркі — кожны запамінаецца як грань адшліфаванага і асаджанага ў рамку манежа класічнага відовішча; жанр — жанкі-наезнік.

Вось ужо другі раз глядзіць савецкі гледач работу славых акрабачу Карменас. Лёгка, савабодна выконваюць яны многія трукі, якія па сіле і складанасці гавораць аб тым, што перад намі адны з лепшых майстроў славой акрабачыч.

Тое ж самае можна сказаць і пра гімнастаў Рафрэлес у турніку (дэрачы, сваесабліва зробленым — дэрачы) і пра ролікаўцаў — Віларэ. Трэба вылучыць грачызнае, поўнае рытму і добрай манеры падачы трукі, а таксама незвычайнае спалучэння дэрачы і акрабачыч у нумары акрабаў-валтжораў Котас.

І зноў традыцыя, жанр веларыгурыстаў, артысты Тэрон. Прывабная, лёгкая Эсмеральда і самы старэйшы прадстаўнік гэтай сам'і Марыс, які

не ўстапае ёй ні ў лёгкасці, ні ў складанасці работы, — нібы вядучы за сабою ўсю групу.

Праграма французскага цырка не ўяўляе сабою адзінага спеклетка з пачатковымі вэлікамі. Гэта кучай канцэрт нумароў, які ідзе ў хуткім, дакладным рытме. Гэтак садейнічае і малагабрытны рэвізіт, а іншы раз і выхад да публікі клоуну Каролі. На жаль, комік Джын, які, відаць, павінен быў прадставіць новую лірычную кляндацу, не апрадоўвае спадзяванняў у сваёй інтэрмедзі «Сонца». Аднак, працуючы разам з такім выдатным майстрам кляндацы (якай традыцыйнай), як Эрныка Каролі, мы перакананы, што Джын калі-небудзь перадуе гледачоў новым рэпертуарам.

Мінскі цырк прадставіў артыстам Франціш і свай выдатны аркестр, якім дырыжыраваў Рафрэлес Бындзі, і тонкага актёра-вядучага ў асобе старэйшага артыста савецкага цырка (дачыны сказаць, у мінулым выкасароднага белга клоуна), рэжысёра-рэспектара Міхаіла Кулыгина.

Гукаў у рэперыах руска і французскага мова, але мова мастацтва — самая даходлівая, самая блізка і імяна яна памагла нам з радасцю сустрэць гэсцяй — артыстаў французскага цырка.

Наталя ДУРАВА.

Пад купалам цырка паветраныя гімнасты Клеранс.

Фота Ул. КРУКА.

Б АЛЕТ Генрха Вагнера «Святло і цені» пасля пераможнага каторага перапынку зноў з'явіўся на аякіх Беларускага тэатра оперы і балета.

Аўтары ў значнай меры перапрацавалі свой твор і, улічыўшы завагі, вызначаны грамадзянсці і крытыкай, санцэнтравалі ўвагу на паказе карцінаў светлага і цёмнага жыцця савецкай моладзі, на больш поўным раскрыцці характараў і пачуццяў людзей.

Новым з'яўляецца цяпер пралог балета, у якім зроблена спроба паказаць на сцэне пры дапамозе абавязковых хараграфічных вобразаў нахатненны партрэт савецкай моладзі, акая радасна працуе на адной з новабудоўляў. Праўда, умоўна, абгуленая пластыка гэтай сцэны дасягаюць вельмі матэрыяльнае паглыбленне ў руках артыстаў. Пярэчач таксама сімвалічна вобразаму ладу танцавальнай музыкі, якая ўспраўняе і сапраўдна рыдлаць, з якімі яны часта прагуляваюцца і тачуюць.

На наш погляд, вельмі даручы з'яўляецца на авансцэне апраўтай у чорную манашку вопратку Анежкі, а затым іе бацькі, які вядзе дзючыню далей ад «людскіх спакус». Гэты эпизод дае завякую ўсёму канфлікту. Перакананая і дэкарыя пралога, асноўнай дэталю акой з'яўляецца заслона з намалёваным на ёй магнутымі стрэламі пад'ёмных кранаў. І хаця дэкарацыя па сутнасці з'яўляецца ілюстрацыяй усяго толькі зняжыга боку сучаснага нашага побыту, тым не менш яна адрава ж надае дзеянню дакладны і ясны адрас; наша краіна, сённяшні дні, — яра тое, чаго не хапала ранейшай радзцы балета.

Наогул у новым варыянце балета асабліва заўважыць, які раней у ім не хапала развіцця хараграфічнай драматычнай ў карцінах, прысвечаных савецкай моладзі, якія савецкая моладзь быў іе танцы ў 1-м і 3-м актах. У абыювонным і перапрацаваным спектаклі «Святло і

цені» юані і дзючыты актыўна ўмешваюцца ў ход падзей, разам з Алесем змагаюцца за шчасце Анежкі. Думка гэтай пранізае амаль усё танцавальнае сцэна першага акта. Але асабліва выразна яна адчуваецца ў вясельным вальсе «Рускія людзі» на танцавальнай знаходкі, якія відаць цяпер у цэлым радзе выпадкаў. Мы гаварылі ўжо пра ўдалы пралог, пра іх неабходна дадаць і пачатак спектакля — свята моладзі братніх савецкіх рэспублік, дзе промні пражэктараў пачатку быццам выхалююцца ўрвыні нацяжных скокаў — літоўскі, беларускіх рускіх. Калі запальваецца яркае святло, гледачы бачаць ужо агульны вясельны карагод, у якім аяліць усё нацяжылінасці. Вельмі вобразна і арыгнальна вырашана значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

У тым, што пастаноўчыці здолелі знайсці па хараграфічнаму цікавае і вобразнае вырашэнне фіналу балета, пераканваюць танцавальныя знаходкі, якія відаць цяпер у цэлым радзе выпадкаў. Мы гаварылі ўжо пра ўдалы пралог, пра іх неабходна дадаць і пачатак спектакля — свята моладзі братніх савецкіх рэспублік, дзе промні пражэктараў пачатку быццам выхалююцца ўрвыні нацяжных скокаў — літоўскі, беларускіх рускіх. Калі запальваецца яркае святло, гледачы бачаць ужо агульны вясельны карагод, у якім аяліць усё нацяжылінасці. Вельмі вобразна і арыгнальна вырашана значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

СВЯТЛА СТАЛА БОЛШ

У значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

У тым, што пастаноўчыці здолелі знайсці па хараграфічнаму цікавае і вобразнае вырашэнне фіналу балета, пераканваюць танцавальныя знаходкі, якія відаць цяпер у цэлым радзе выпадкаў. Мы гаварылі ўжо пра ўдалы пралог, пра іх неабходна дадаць і пачатак спектакля — свята моладзі братніх савецкіх рэспублік, дзе промні пражэктараў пачатку быццам выхалююцца ўрвыні нацяжных скокаў — літоўскі, беларускіх рускіх. Калі запальваецца яркае святло, гледачы бачаць ужо агульны вясельны карагод, у якім аяліць усё нацяжылінасці. Вельмі вобразна і арыгнальна вырашана значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

У тым, што пастаноўчыці здолелі знайсці па хараграфічнаму цікавае і вобразнае вырашэнне фіналу балета, пераканваюць танцавальныя знаходкі, якія відаць цяпер у цэлым радзе выпадкаў. Мы гаварылі ўжо пра ўдалы пралог, пра іх неабходна дадаць і пачатак спектакля — свята моладзі братніх савецкіх рэспублік, дзе промні пражэктараў пачатку быццам выхалююцца ўрвыні нацяжных скокаў — літоўскі, беларускіх рускіх. Калі запальваецца яркае святло, гледачы бачаць ужо агульны вясельны карагод, у якім аяліць усё нацяжылінасці. Вельмі вобразна і арыгнальна вырашана значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

У тым, што пастаноўчыці здолелі знайсці па хараграфічнаму цікавае і вобразнае вырашэнне фіналу балета, пераканваюць танцавальныя знаходкі, якія відаць цяпер у цэлым радзе выпадкаў. Мы гаварылі ўжо пра ўдалы пралог, пра іх неабходна дадаць і пачатак спектакля — свята моладзі братніх савецкіх рэспублік, дзе промні пражэктараў пачатку быццам выхалююцца ўрвыні нацяжных скокаў — літоўскі, беларускіх рускіх. Калі запальваецца яркае святло, гледачы бачаць ужо агульны вясельны карагод, у якім аяліць усё нацяжылінасці. Вельмі вобразна і арыгнальна вырашана значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

У тым, што пастаноўчыці здолелі знайсці па хараграфічнаму цікавае і вобразнае вырашэнне фіналу балета, пераканваюць танцавальныя знаходкі, якія відаць цяпер у цэлым радзе выпадкаў. Мы гаварылі ўжо пра ўдалы пралог, пра іх неабходна дадаць і пачатак спектакля — свята моладзі братніх савецкіх рэспублік, дзе промні пражэктараў пачатку быццам выхалююцца ўрвыні нацяжных скокаў — літоўскі, беларускіх рускіх. Калі запальваецца яркае святло, гледачы бачаць ужо агульны вясельны карагод, у якім аяліць усё нацяжылінасці. Вельмі вобразна і арыгнальна вырашана значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

У тым, што пастаноўчыці здолелі знайсці па хараграфічнаму цікавае і вобразнае вырашэнне фіналу балета, пераканваюць танцавальныя знаходкі, якія відаць цяпер у цэлым радзе выпадкаў. Мы гаварылі ўжо пра ўдалы пралог, пра іх неабходна дадаць і пачатак спектакля — свята моладзі братніх савецкіх рэспублік, дзе промні пражэктараў пачатку быццам выхалююцца ўрвыні нацяжных скокаў — літоўскі, беларускіх рускіх. Калі запальваецца яркае святло, гледачы бачаць ужо агульны вясельны карагод, у якім аяліць усё нацяжылінасці. Вельмі вобразна і арыгнальна вырашана значнай меры выйграў бы, як выйграў ён ужо ад зрабленых змен.

НА СЕМІНАР ПРЫЙШЛІ МАСТАКІ

Удзельнікі семінара па марксісцка-ленінскай эстэтыцы, які працуе пры Саюзе пісьменнікаў БССР, на чарговых занятках абмеркавалі творчасць мастака Міколы Тараскевіча.

У клубе была наладжана выстаўка яго твораў. Я. Красоўскі звабіў уступнае слова аб творчасці свайго калегі. У абмеркаванні прынялі ўдзел А. Бачыла, Я. Брыль, К. Кірзенка, А. Макабанак, А. Марціновіч, І. Шамякін і іншыя. У заключэнне выступіў М. Тараскевіч. Семінар скончыўся праглядом фільмаў аб выдатных рускіх і савецкіх мастаках.

Удзельнікі семінара па марксісцка-ленінскай эстэтыцы, які працуе пры Саюзе пісьменнікаў БССР, на чарговых занятках абмеркавалі творчасць мастака Міколы Тараскевіча.

У клубе была наладжана выстаўка яго твораў. Я. Красоўскі звабіў уступнае слова аб творчасці свайго калегі. У абмеркаванні прынялі ўдзел А. Бачыла, Я. Брыль, К. Кірзенка, А. Макабанак, А. Марціновіч, І. Шамякін і іншыя. У заключэнне выступіў М. Тараскевіч. Семінар скончыўся праглядом фільмаў аб выдатных рускіх і савецкіх мастаках.

ЛЕНІН АБ КІНО

М АСКОЎСКАЕ выдвецца «Искусство» вылучыла ў свет кнігу «Самая важная з усіх мастацтваў. Ленін аб кіно». Зборнік дакументаў і матэрыялаў. Калі дзваліць з гэтых матэрыялаў абыліваны на старонках зборніка ўпершыню, а астатняе ўзною, з дзясцатка саміх разнастайных выданяў, якія часам ужо сталі бібліяграфічнай рэдасцю. Леніну належыць мноства выказванняў аб ролі і задачах кінамастаў — мастацкай, дакументальнай, навуковай, агітацыйнай. Яны захаваліся не толькі ва ўспамінах і запісах сучаснай Леніна, але і ў яго артыкулах, зснаграмах яго дэкладаў і правоў, пісьмах і тэлеграфнах, разгалючых і распарадках, прадлісаных і дзурчэных службовым асобам, у падпісаных ім адрэдакцыйных або адрэдакцыйных ім дзурчэных Савета Народных Камісароў і пастановах Савета Працы і Абароны.

У 1907 годзе, пасля пераходу царскай рэдзцы ў наступленне на рэвалюцыйныя сілы, Ленін пераехаў з Пецярбурга ў Штутгарт, а адтуль у Вільяндэн. На сціплай дачы «Ва-

М АСКОЎСКАЕ выдвецца «Искусство» вылучыла ў свет кнігу «Самая важная з усіх мастацтваў. Ленін аб кіно». Зборнік дакументаў і матэрыялаў. Калі дзваліць з гэтых матэрыялаў абыліваны на старонках зборніка ўпершыню, а астатняе ўзною, з дзясцатка саміх разнастайных выданяў, якія часам ужо сталі бібліяграфічнай рэдасцю. Леніну належыць мноства выказванняў аб ролі і задачах кінамастаў — мастацкай, дакументальнай, навуковай, агітацыйнай. Яны захаваліся не толькі ва ўспамінах і запісах сучаснай Леніна, але і ў яго артыкулах, зснаграмах яго дэкладаў і правоў, пісьмах і тэлеграфнах, разгалючых і распарадках, прадлісаных і дзурчэных службовым асобам, у падпісаных ім адрэдакцыйных або адрэдакцыйных ім дзурчэных Савета Народных Камісароў і пастановах Савета Працы і Абароны.

У 1907 годзе, пасля пераходу царскай рэдзцы ў наступленне на рэвалюцыйныя сілы, Ленін пераехаў з Пецярбурга ў Штутгарт, а адтуль у Вільяндэн. На сціплай дачы «Ва-

М АСКОЎСКАЕ выдвецца «Искусство» вылучыла ў свет кнігу «Самая важная з усіх мастацтваў. Ленін аб кіно». Зборнік дакументаў і матэрыялаў. Калі дзваліць з гэтых матэрыялаў абыліваны на старонках зборніка ўпершыню, а астатняе ўзною, з дзясцатка саміх разнастайных выданяў, якія часам ужо сталі бібліяграфі

